

Posudek na bakalářskou práci Miroslavy Breburdové, K historickému vývoji a písemnostem četnických stanic Čerčany a Červený Újezd v 1. polovině 20. století, Praha 2014, 114.

Mikrohistorie jako badatelský přístup použitý na téma z dějin politické správy českých zemí /Československa, konkrétně z oblasti dějin četnictva v první polovině minulého století je pro bakalářskou práci zcela nosná. Kolegyně M. Breburdová si za její cíl zvolila přiblížit vznik, vývoj a činnost menších, ale vcelku standardních četnických stanic v Čerčanech a Červeném Újezdu, jako elementární struktury bezpečnostních složek na venkově v dané době. Práce má náležitý úvod s vymezením tématu výzkumu, stanovením jeho cílů, představením použitých metod k jejich dosažení a postupu výkladu. Následuje celkem relevantní pojednání o pramenech a literatuře, přičemž mohu vyzvednout pasáž o pramenech, jež je podána přehledně a se znalostí věci. Literatura je zaměřena obecněji k problematice četnictva jako ozbrojeného správního sboru, ale upozorněno je i na práce k některým konkrétním otázkám, jakož i k dějinám příslušného regionu. Zasloužila by si však větší kritičnost.

V rámci zakomponování studované problematiky do širšího kontextu byl nejprve podán nástin historického vývoje četnictva s koncentrací pozornosti na četnictvo v období první Československé republiky, druhé Československé republiky a Protektorátu Čechy a Morava. Stručně popsána je nejen celková organizace četnictva, ale i jeho personální otázky a edukace, dále je upozorněno na službu četníků a jejich život na četnické stanici. Uchazečka zde prokázala schopnost pracovat s dostupnou literaturou (přál bych si pouze prostudování odborné literatury rakouské) a uchopit vybrané problémy věcně a střídavě. Je logické, že odborník – specialista na danou tematiku by mohl vznést připomínky týkající se hloubky jejího záběru a rozsahu, nicméně základní záměr, tzn. nastínit rámec správních struktur četnictva byl nepochybně splněn. Mutatis mutandis to platí i pro návaznou kapitolu, jež přibližuje dějiny Čerčan a Červeného Újezdu v letech 1918-1945, a ozřejmuje tak teritorium vytčeného badatelského pole, s nímž se kol. Breburdová musela seznámit a pracovat.

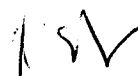
Vlastním jádrem spisu je logicky partie o historii četnických stanic v Čerčanech a Červeném Újezdu. Nejprve je zkoumán jejich vznik, kde zaujmou důvody založení – tj. větší koncentrace a pohyb obyvatel i technických prostředků v souvislosti s rozvojem místního železničního uzlu a zejména pobyt závadové skupiny rómské populace. Následuje rozbor personálního obsazení obou stanic, jejich vývoj a (zejména) nástin činnosti ve zkoumaném období 1919-1945, se završením stručnou komparací stanic. Uchazečka zde čerpala z primárních pramenů a přinesla pozoruhodné informace. Škoda jen, že se dostala pod určitý

časový tlak a neměla již možnost využít např. prosopografie ke kolektivním biografiím obou četnických stanic či zkoumat místní vlivové sítě a vazby velitelů stanic k regionálním elitám, příp. nadřízeným složkám správy (včetně klientelismu, lobování apod.). Více propracovat by si zasloužil závěr, kde však oceňuji snahu sumarizovat zjištěné údaje a začlenit je do historického kontextu.

Seznam použitých pramenů a literatury svědčí o adekvátní heuristice, jež se stala odpovídajícím podkladem výkladu. Pozitivně hodnotím poměrně bohaté přílohy, zejména výkaz činnosti četnické stanice Červený Újezd, přehledy četníků, kteří na stanicích sloužili a zajímavý obrazový materiál.

Při celkovém posouzení heuristiky, uplatněné historické kritiky a interpretace dané problematiky je třeba ocenit poměrně široké využití primárních zdrojů i realistické vylíčení dějin konkrétních četnických stanic. Kol. M. Breburdová se ovšem soustředila pouze na jejich historii a v názvu slibované písemnosti ponechala stranou. Její bakalářská práce však svým ukotvením, záběrem i pojetím odpovídá požadavkům kladeným na tento typ atestace na oboru pomocné historické – archivnictví, a proto její text doporučuji k obhajobě.

V Praze, dne 1. září 2014

Doc. PhDr. Jiří Šouša, CSc.